

Handläggare
Anne Menes
Telefon: 08 508 10 320

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2016-11-24

Förslag till program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017 - 2020

Remiss från kommunstyrelsen (socialroteln) dnr 155-
1324/2016

Förvaltningens förslag till beslut

1. Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Omedelbar justering.

Christina Klang
stadsdelsdirektör

Jan Rönnberg
avdelningschef

Sammanfattning

Syftet med programmet är att motverka att våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck uppkommer och att det upptäcks om det ändå skulle uppstå. Programmet ska ha en viktig funktion som en sammanhållen ram och struktur samt för att tydliggöra olika nämnders och bolags roller. Programperioden föreslås vara från år 2017 – 2020. Förvaltningen tycker det är bra att ett program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck har tagits fram, det har efterfrågats av medarbetare ett övergripande dokument med en helhetssyn som avser hela staden. Dock anser förvaltningen, utifrån programområdets angelägenhet, att det föreslagna programmet bör vara politiskt förankrat hos både majoritet och opposition då programperioden spänner över mandatperioden. Förvaltningens uppfattning är att mörkertalet gällande våld i nära relationer är stort på Östermalm, och framförallt gällande äldre och funktionsnedsatta. Förvaltningens uppfattning är att det finns behov för ytterligare utbildning och vägledning för hur personalen ska kunna bemöta och hjälpa dessa grupper.

Bakgrund

Socialnämnden har, efter uppdrag i finansborgarrådets förslag till budget för 2015, reviderat Stockholms stads program för kvinnofrid – mot våld i nära relationer – i samband med att dåvarande programperiod sträckte sig till och med år 2014. Arbetet med att ta fram programmet har genomförts på socialförvaltningen i samråd med en referensgrupp bestående av representanter från två stadsdelsnämnder, arbetsmarknadsnämnden, äldrenämnden, idrottsnämnden, utbildningsnämnden, Origo (resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck), kansliet för mänskliga rättigheter, socialnämndens skyddade boenden. Programperioden föreslås vara från år 2017 – 2020.

Ärendet

Syftet med programmet är att motverka att våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck uppkommer och att det upptäcks om det ändå skulle uppstå. Vidare är programmets syfte att ge stöd och skydd till våldsutsatta personer och barn som har upplevt våld, respektive insatser till våldsutövare för att de ska förändra sitt beteende. Stödet och insatserna ska vara samordnat, evidensbaserat, av hög kvalitet samt likställt oavsett var i staden man bor. Programmet ska ha en viktig funktion som en sammanhållen ram och struktur samt för att tydliggöra olika nämnders och bolags roller.

Programmet består av en struktur med ett övergripande mål/vision och fem långsiktiga mål. Till de långsiktiga målen finns ett eller flera delmål, dessa delmål är prioriterade under programperioden. Alla stadens nämnder och bolag omfattas av programmet då fokus är att förebygga att våld i nära relationer och hedersvåld och förtryck uppkommer och/eller upprepas om det redan skett. Utifrån detta finns det därför grundläggande, bredare mål som riktar sig till alla nämnder och bolag, liksom mer djupgående mål som kräver mer kunskap och som riktar sig till verksamheter som arbetar nära barn, ungdomar och vuxna, exempelvis skolan och socialtjänsten.

I programmet finns också texter, kopplade till de olika målen, om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck mot vuxna och barn, normer kring maskulinitet och våldsutövande samt förebyggande arbete i olika former.

Programmets övergripande mål/vision

Stockholm är en stad fri från våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

De fem långsiktiga målen:

1. Medarbetare i stadens verksamheter arbetar våldsförebyggande utifrån ett normkritiskt förhållningssätt.
2. Stockholmare och medarbetare i stadens verksamheter vet vart man ska vända sig om en vuxen våldsutsatt person vill ha stöd alternativt om ett barn upplever våld, eller om en person som utövar våld vill söka hjälp för att förändra sitt beteende.
3. Vuxna stockholmare som har utsatts för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck, får stöd och skydd utifrån sina behov, oavsett vart i staden de bor.
4. Barn i Stockholm som har upplevt våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck, får stöd och skydd utifrån sina behov, oavsett vart i staden de bor.
5. Stockholmare som utövar våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck, erbjuds stöd för att sluta utöva våld, oavsett vart i staden de bor.

Programmet har följande fyra målgrupper:

1. **Alla stockholmare** – tidigt förebyggande arbete
2. **Vuxna stockholmare som har utsatts för våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck** – stöd och skydd samt arbete för att förhindra fortsatt våldsutsatthet
3. **Barn i Stockholm som har upplevt våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck** - stöd och skydd samt arbete för att förhindra fortsatt våldsutsatthet
4. **Stockholmare som utövar våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck** – arbete för att personer ska upphöra med att utöva våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck

Enligt programmet är förutsättningar för framgångsrikt arbete är att kompetens om våldsförebyggande arbete, både förebyggande men också vid upprepat våld, finns hos stadens medarbetare och chefer samt samverkan internt i staden och med externa aktörer från exempelvis civilsamhället.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid socialtjänstavdelningen. Förvaltningens lokala resursgrupp för våld i nära relationer, övriga avdelningar

inom förvaltningen, rådet för funktionshinderfrågor, pensionärsrådet och ungdomsrådet har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Remissbehandling

Remissen inkom till förvaltningen 13 september med svarstid till 25 november. Övriga remissinstanser inom staden är samtliga stadsdelsnämnder och facknämnder samt stadsledningskontoret och samtliga bolag inom Stockholms stadshus AB. Övriga remissinstanser är kommunstyrelsens råd för mänskliga rättigheter, kommunstyrelsens råd för funktionshindersfrågor, kommunstyrelsens pensionärsråd, Origo, länsstyrelsen i Stockholms län, länsstyrelsen Östergötland, Stockholms läns landsting, Södertälje kommun, Solna kommun, Järfälla kommun, Stockholms tingsrätt, polisen i Stockholms län, ROKS, Unizon, Alla kvinnors hus, Kvinnors nätverk, Sveriges kvinnolobby, GAPF, Somaya, TerraFem, Fryshuset, Rädda Barnen, RFSL, Mångkulturellt centrum och Nationellt centrum för kvinnofrid.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen tycker det är bra att ett program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck har tagits fram, det har efterfrågats av medarbetare ett övergripande dokument med en helhetssyn som avser hela staden. De långsiktiga målen respektive delmålen är tydliga och förvaltningen anser det är särskilt värdefullt att det förebyggande arbetet lyfts fram. Dock anser förvaltningen, utifrån programområdets angelägenhet, att det föreslagna programmet bör vara politiskt förankrat hos både majoritet och opposition då programperioden spänner över mandatperioden.

Våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck är ett samhällsproblem och orsakar stort mänskligt lidande i form av bland annat fysisk och psykisk ohälsa, svårigheter att koncentrera sig på jobb eller skola utöver att våldets konsekvenser kostar samhället stora summor varje år i form av sjukskrivningar, rehabiliteringar och aktivitetsersättningar. Våldet sker dessutom oftast i hemmet, den plats där både barn och vuxna ska känna sig som tryggast.

Östermalms stadsdelsnämnd har under 2016 reviderat rutinerna gällande våld i nära relationer i samarbete med Kungsholmens och Norrmalms stadsdelsnämnder. Översynen har lett till ändrat arbetssätt i form av att ärenden i högre grad handläggs på vuxnenheten och en specialist träffar alla som söker stöd, oavsett

om personen har barn eller ej. Vuxenenheten handlägger alla ärenden som avser våld i nära relationer oberoende av om personen som sökt stöd är aktuell på en annan enhet inom socialtjänsten, detta för att särskilja dessa ärenden som en egen insats. Undantag gäller personer som ansöker om stöd i form av placering i skyddat boende med barn, dessa ärenden handläggs även fortsättningsvis av familjeenheten. Under 2016 har förvaltningen gjort fem placeringar på skyddat boende. Vuxenenhetens specialist har hittills träffat sju kvinnor för stödsamtal samt medverkat på samtal hos familjeenheten för att informera om vilket stöd som finns om man är våldsutsatt. Ingen man har sökt stöd eller varit aktuell för behandling. Inom stadsdelsnämnden finns dessutom en lokal resursgrupp för våld i nära relationer med kontaktpersoner från äldreomsorg, socialtjänst och förskola- och parklek i syfte att byta kunskap och erfarenheter samt att sprida information till respektive verksamhetsområde.

Förvaltningens uppfattning är att mörkertalet gällande våld i nära relationer är stort på Östermalm, och framförallt gällande äldre och funktionsnedsatta. Förvaltningens uppfattning är att det finns behov för ytterligare utbildning och vägledning för hur personalen ska kunna bemöta och hjälpa dessa grupper.

I programmet förs fram att stadsdelsnämnderna ska jobba med stöd till våldsutövare. Förvaltningen efterfrågar mer information om hur man avser att detta arbete ska bedrivas. Det finns inga medel avsatt i budget för att bedriva ett sådant arbete. Förvaltningen anser att ett sådant arbete bör ske centralt, eftersom det inom vissa stadsdelar rör sig om en liten grupp individer.

Förvaltningens lokala resursgrupp för våld i nära relationer vill lyfta att för framförallt kvinnor som söker stöd för våld i nära relationer är boendesituationen en fortsatt svårighet. Om kvinnan säger nej till skyddat boende utan önskar i stället exempelvis vandrarhem hänvisas kvinnan till ekonomiskt bistånd, som då inkomstprövar boendet. När det gäller våld i nära relationer bör boendet vara kostnadsfritt, förutom eventuell egenavgift.

Rådet för funktionshinderfrågors synpunkter bifogas.

Bilagor

1. Tjänsteutlåtande från socialnämnden
2. Stockholms stads program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck
3. Bilaga från stadsdelsnämndens råd för funktionshindersfrågor